

LAPIN SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI -VERKOSTO

- YHTEISTYÖSTÄ VERKOSTOIHIN JA EKOSYSTEEMEIHIN

MARKO PALMGREN, ERITYISASIAANTUNTIJA, LAPIN AMK

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus
Webinaari 14.3.2023
”Yhteistyöstä ekosysteemeihin”

MIKÄ ON SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI?

- **Sosiaalinen kädenjälki tarkoittaa** jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun tuottamaa yhteiskunnallista vaikutusta. Vastuullinen ja kestävä toiminta lisää hyvinvointia, työllisyyttä, tuottavuutta ja kilpailuetua.
- **Tavoite:** Sosiaalisen kädenjäljen vahvistaminen lisää Lapin hyvinvointia, työllisyyttä, elinvoimaa, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

(Lapin AMK 2023)

SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI -VERKOSTO

- KESKEISET ELEMENTIT (NÄISTÄ TÄMÄ ESITYS KOOSTUU)

Ilmiölähtöinen yhteiskehittäminen

- Yhteiskunnallisten ongelmien edessä mikään organisaatio ei ole yksin riittävän vahva/laaja-alainen toimija
 - Tässä tapauksessa yhteiskehittämisellä ratkaistava ilmiö on:
 - Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäminen & työvoiman kohtaanto-ongelma

Ilmiölähtöiseen yhteiskehittämiseen tarvitaan...

- **Strateginen tahtotila**
 - Globaali – EU – kansallinen – alueellinen/paikallinen – oma organisaatio – minä/sinä/me
- **Avoin verkostoyhteistyö yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi**
 - Yhteiset arvot, tavoitteet, visio (yhteinen päämäärä)
 - Yhteiskehittäminen (yhteinen tekeminen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi)

Sosiaalisesti kestävä talous
edistää osaltaan usean YK:n
tavoitteen toteutumista.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

Sosiaalisesti kestävä talous edistää osaltaan myös
ns. kaksoisiirtymää (*twin transition*), teollisuuden
digitalisaation ja vihreän siirtymän haasteisiin vastaamista
ja EU:n tavoitetta kohti ilmastoneutraaliutta 2050.

Lapin AMK on sitoutunut edistämään YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitetta yhdessä Suomen muiden AMK:ien kanssa.

Social Economy Euroopassa

Social Economy Euroopassa (EU-komissio 2019)

- Yli 11 miljoonaa työntekijää (n. 6 % työvoimasta)
- Organisaatioita 2 miljoonaa, osuus 10 % EU:n liiketoiminnasta (EU-komissio 2019)

➔ Merkittävä työllistävä ja ihmisten osallisuutta vahvistava vaikutus

Social Economy -käsite

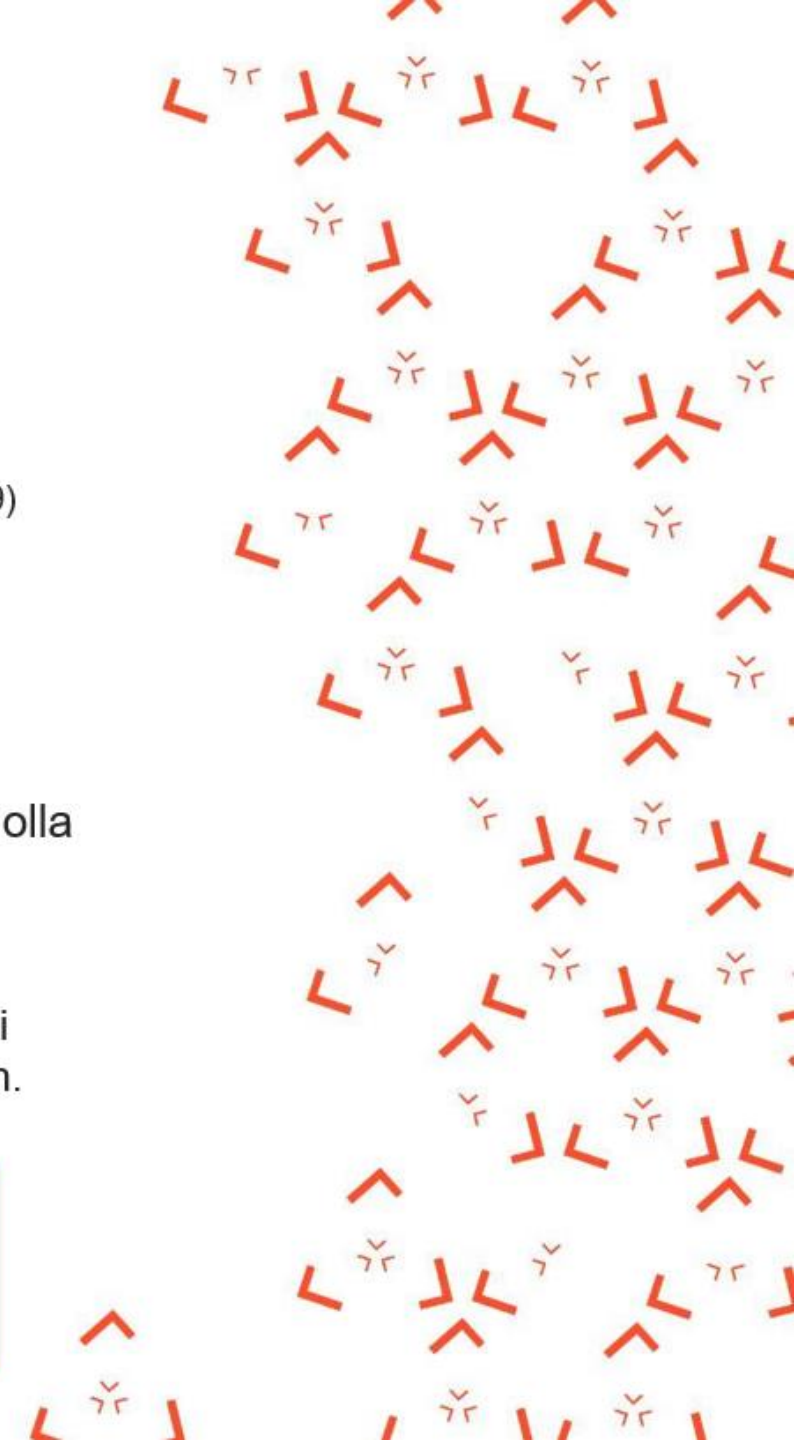
- Kielitoimisto on vuonna 1997 suositellut suomennosta *yhteisötalous*.
- Lapissa Social Economy on käännetty muotoon sosiaalisesti kestävä talous, jolla lisätään Lapin sosiaalisesti kestävää kädenjälkeä.

➔ Social Economy ei ole hyväntekeväisyyttä, vaan vastuullista liiketoimintaa, jonka tavoitteena on sosiaalinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus, erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työllistymisen edistäminen.

Social Economy Action Plan (Eu-komissio)

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1537&langId=en>

- EU:n ensimmäinen Action Plan on julkaistu 12/2021

Historiaa syksyiltä 2021:

Kansallinen tahtotila sosiaalisesti kestävään talouteen on syntynyt...

Valtioneuvosto 2021:

Työkanava Oy aloittaa toimintansa 1.1.2022.

- Parantaa vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.
- <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/suomeen-luodaan-uusi-osatyokykyisia-tyollistava-yhtio-lakiesitys-lausuntokierrokselle>

Valtioneuvosto 2021:

Osaamiskeskus käynnistyy 10/2021.

- Yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi perustetaan osaamiskeskusverkosto
- <https://tem.fi/-/yhteiskunnallisten-yritysten-tueksi-perustetaan-osaamiskeskus-tavoitteena-on-edistaa-osatyokykyisten-tyollistamista>

Valtioneuvosto 2021:

Kuntakokeilu 2021-2023

- Parantaa pitkää työttömänä olleiden sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä.
- <https://tem.fi/tyollisyyskokeilut>

Valtioneuvosto 2021:

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2024

- Palvelut lähemmäs asiakkaita – uusia avauksia työllistämiseen.
- <https://tem.fi/tyollisyyskokeilut>

Hallitusohjelma 2019/Työkykyohjelma

Tavoite: Julkisiin hankintoihin asetetaan ehto sosiaalisesta työllistämisestä

- <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/tyollisyys/hankinnoilla-tyollistyminen>

Julkiset hankinnat 47 miljardia vuodessa

- Kuntien osuus hankinnoista 29 miljardia.
- 31 miljardia kokonaisuudesta kohdistuu yrityksiin
- <https://vm.fi/hankinta-suomi>

Valtiovarainministeriö 2020:

Hankinta-Suomi -strategia

- Edistetään julkisiin hankintoihin käytettävien varojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä julkisen talouden kestävyyttä.
- <https://vm.fi/hankinta-suomi>

TEM/Kuntaliitto 2020:

Hankinnoilla työllistymisen vauhditusohjelma

- Julkisilla hankinnoilla tuetaan työllistymistä (esim. osatyökykyiset)
- <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2020/uusi-ohjelma-vauhdittaa-tyollistymista-julkisilla-hankinnoilla>

Social Economy ja Lappi

• Vierailu Manchesterissä 2017

- Suur-Manchesterin alueella julkisilla hankinnoilla elinvoimaa, hyvinvointia ja työtä
 - 40% hinta, 40% laatu, 20% Social Value
 - [Social Value can make Greater Manchester a better place - Greater Manchester Combined Authority \(greatermanchester-ca.gov.uk\)](http://greatermanchester-ca.gov.uk)

• Ideoita ja ajatuksia kv-yhteistyöstä ja verkostoista

- [Kv-hanke SOCENT SPAs 2017-2019](#)
 - Yhteiskunnalliset yritykset harvaan asutuilla alueilla, Hyvät käytännöt opas: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-316-298-3>
- [European Social Economy Regions 2018](#) -paikallistapahtuma Lapissa
- [Global Social Economy Forum, Bilbao 2018](#)

• Lappi – Arktinen ja kansainvälinen menestyjä (KV-strategia 2018-2022)

- Lappi on mukana kansainvälisessä älykkään erikoistumisen Social Economy -temaattisessa verkostossa
- Lapin kv-strategian yksi strateginen kärki:
 - **Lapin sosiaalisesti kestävä talouden toimintamalli turvaa monipuolista kasvua ja mahdollistaa uutta liiketoimintaa**

• Lappi-sopimus (Maakuntastrategia 2022-2025)

- Arktinen talous ja teollisuus kasvavat kestävästi uudistamalla -strategisen kärjen yksi toimenpiteistä:
 - **Lapin sosiaalisesti kestävä talouden mallin kehittäminen**
 - Mallin lähtökohtana on, että Lappi pysyy asuttuna ja elinvoimaisena. Malli sisältää näkökulman, että **sosiaalinen kestävyys olisi yksi yritysten arvoista ja sosiaalisesti kestävät yritykset olisivat tulevaisuudessa Lapissa varteenotettavia yrittäjyyden toimijoita**. Sosiaalinen kestävyys koskee myös julkista sektoria. Sosiaalisesti kestävä talouden mallin pohjaksi luodaan **yhtenäinen näkemys** siitä, miten aluetta ja elinkeinoja kehitetään tasapuolisesti ja kestävästi. Mallin toteutuminen edellyttää **koordinointia ja toimijoiden sitoutumista** käytännön toteuttamiseen, jotta pystytään **hyödyntämään rahoitusvälineet moninaisesti**, luomaan houkuttelevia työmarkkinoita ja saamaan lisää työvoimaa ja osaamista. Euroopassa yhteisötalouden malleja hyödynnetään laajasti osana elinkeinoelämää. Lappi on aktiivisesti mukana **eurooppalaisissa verkostoissa**, jotta saamme tietoa parhaista käytännöistä ja voimme soveltaa niitä Lapin toimintaympäristöön

Visiona luova edelläkävijä: Vastuullinen arktinen korkeakoulu yhteisö

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

STRATEGISET VALINNAT & PAINOPISTEET

GLOBALI ARKTINEN VASTUU

- Digitaalinen ja vihreä teollisuus
- Kestävä rakennettu ympäristö ja liikenne
- Metsä ja energia

KESTÄVÄ MATKAILU

- Luovat, elämykselliset ja älykkäät ratkaisut matkailussa

TULEVAISUUDEN PALVELUT & ETÄISYYKSIEN HALLINTA

- Hyvinvointia edistävät kestävät ratkaisut (Welfare4all)
- Sosiaalisesti kestävä talous (Social economy)

**Keskeinen este yritysten kasville on
osaavan työvoiman saatavuus. Lapissa
on 8 000 työnhakijaa ja
10 000 avointa työpaikkaa.**

GLOBAL + Kansainväliset ja kansalliset verkostot

STUDY+ Koulutuksen kehittäminen

WORK+ Hyvinvointi ja yhteisöllisyyden tukeminen

Luottamus

Ennakkoluulottomuus

Yhteisöllisyys

MAHDOLLISTAJAT

ARVOT

STRATEGINEN VALINTA:

Tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta

PAINOPISTEET JA OSAAMISKÄRJET

HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT KESTÄVÄT RATKAISUT

- Vaikuttavat toimintamallit ja älykkäät ratkaisut asiakas- ja potilastyössä
- Toimintakykyä ja terveyttä edistävät uudet palvelut, teknologiat ja älykkäät ympäristöt

SOSIAALISESTI KESTÄVÄ TALOUS

- Sosiaalinen kädenjälki
- Kestävää kasvua ja työtä uusilla liiketoimintamalleilla

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

4 HYVÄ KOULUTUS

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

TUTKIMUS-
OHJELMA

ROBOTIIKAN
JA TEKÖÄLYN
SOVELTAMINEN

DIGITAALISET
RATKAISUT

INNOVAATIOI
JA
LIIKETOIMINTA

TULOKSET JA
VAIKUTUKSET

Lappi-sopimus (Maakuntastrategia 2022-2025) - Toimeenpanosuunnitelma 2022-2023

Lapin sosiaalisesti kestävä kädenjälki -toimintamalli rakennetaan kohtaanto-ongelmien osaratkaisuksi

- Mallilla luodaan edellytyksiä:
 - heikommassa asemassa olevien työllistymiselle,
 - edistetään yritysten yhteiskuntavastuun toteuttamista sekä
 - tuetaan työyhteisöjä moninaisuuden hyväksymisessä.
- Tavoitteena on vastata työvoimatarpeisiin niin, että jokainen löytää paikkansa työelämästä oman osaamisen ja voimavarojen pohjalta.

Rahoitus

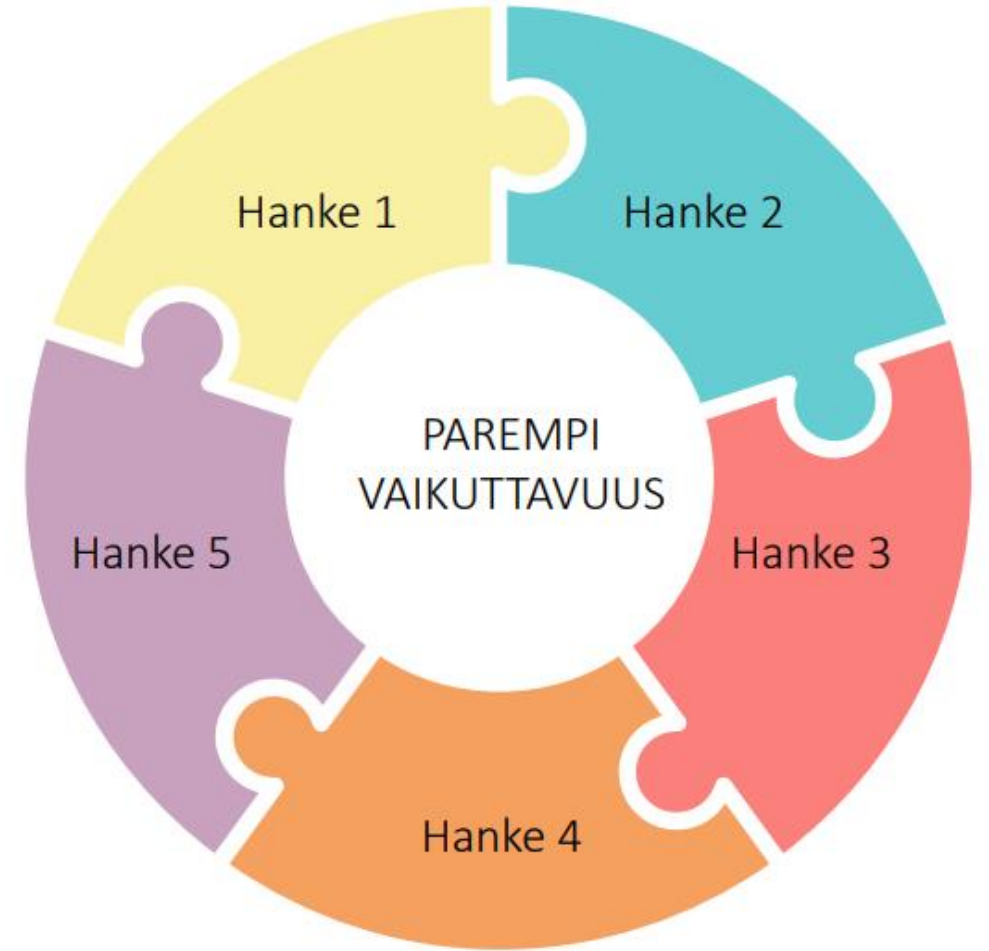
- Kohtaanto-ongelmiin vastaamiseksi hyödynnetään EU:n uuden ohjelmakauden rahoituspalvelut maksimaalisesti.
- Tehostetaan hankkeiden vaikuttavuutta tekemällä kohdennettuja hankehakuja sekä aktivoimalla hanketoimijoita yhteistyöhön hankkeiden suunnittelussa hankkeiden suunnittelussa (laajat hankekokonaisuudet).

KEHITTÄMISTÄ JA LISÄARVOA HANKKEILLA

TAVOITTEENA VAHVISTAA YHTEISTÄ TEKEMISEN KULTTUURIA

Lapin sosiaalisesti kestävä kädenjälki

Yhdessä taklaamaan alueellisia haasteita

Lapin erityisolosuhteissa.

Asenne ja näkökulma:

Lappi ei ole ongelma,
vaan ratkaisu

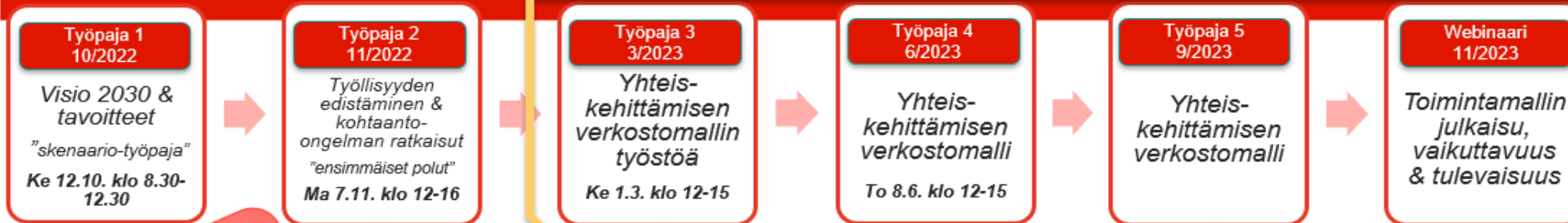

Kestävän ja vastuullisen toiminnan mallialue?

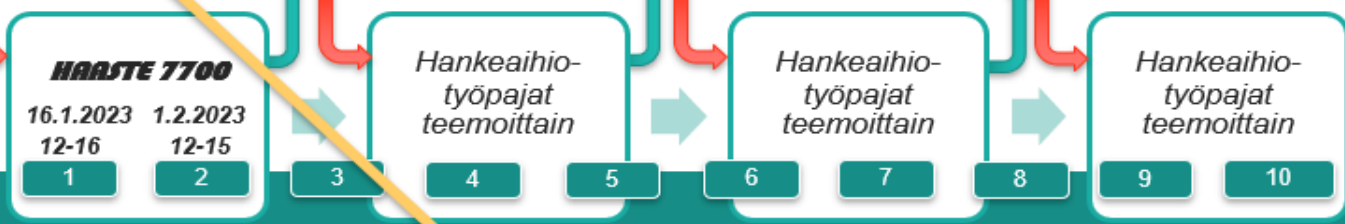
SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI TOIMINTAMALLIN JA HANKEPERHEEN RAKENTAMINEN

Sosiaalinen kädenjälki -toimintamalli (Nettisivut valmisteilla)

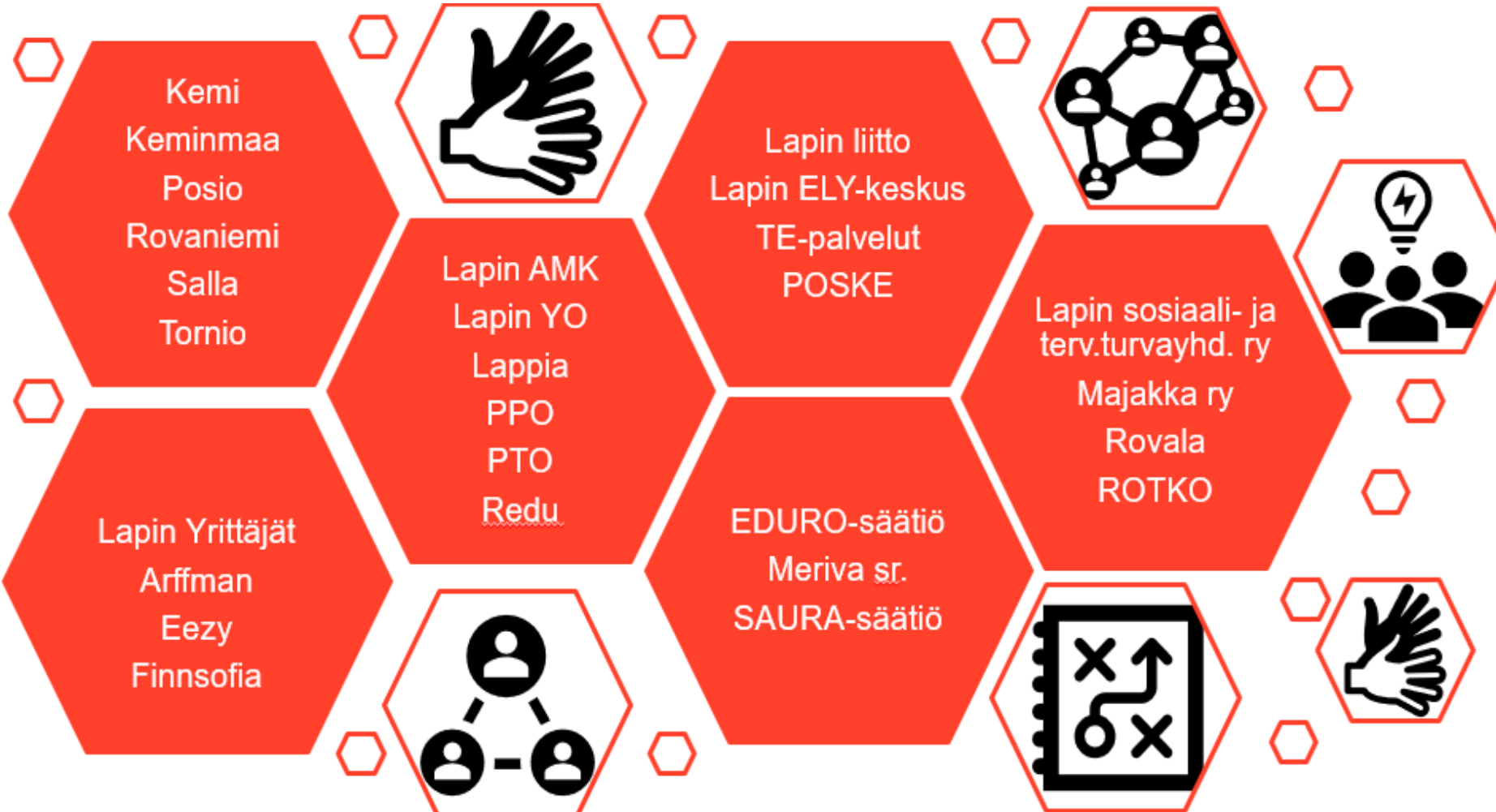
VISIO 2030
Älykkäästi ja ennakkoluulottomasti konkreettisia ratkaisuja työn ja tekijöiden kohtaamiseen

Sosiaalinen kädenjälki -hankeperhe (Teams-alusta yhteiskehittämiseen)

HARSTE 7700
Uusia ratkaisuja työvoimapotentiaalin hyödyntämiseen

27 ORGANISAATIOTA
MUKANA
KEHITTÄMISESSÄ

OSAAVAN TYÖVOIMAN SAATAVUUDEN TOIMENPIDEOHJELMA: TOIMIJOIDEN ROOLIN HAAMOTTELUA – HANKKEISTA LISÄARVOA

ELY + TE-toimisto

- Työnvälitys ja kohtaannon edistäminen
- Työnhakija- ja työnantajapalvelut (perustyö)
- Osaavan työvoiman saatavuuden toimenpidesuunnitelma
- Verkostoyhteistyö
- Tiedon tuotanto kuntien valmistelun tueksi

Lapin liitto

- Kuntien edunvalvonta valmistelussa ja yhteistyön edistäminen
- Tukee kuntia järjestämisvastuun valmistelussa ja järjestämisen organisoinnissa
- Vastaa Lappi brändistä ja markkinoinnista (kokonaisuus)

Kunta- kokeilu

Oppilaitokset

- Koulutuksen järjestäminen ja osaamisen kehittäminen
- Räätylöidyt, yksilölliset polut koulutukseen tai työhön (osaaminen)
- Jatkuvan oppimisen mahdollistaminen
- Tieto, neuvonta ja ohjaus
- Perustehtäviä tukevat hankkeet
- Työelämäyhteydet esim. osaaminen, TKI,

Kunnat

- Työllisyydenhoidon alueet, rakenne ja hallinto.
- Järjestämisvastuu
- Työllisyyden hoidon yhdyspintojen ja ekosysteemien rakentaminen paikallisesti
- Kunnan pito- ja vetovoiman sekä infran kehittäminen

Sosiaalisesti
kestävä
kädenjälki

Hankeperheen suunnittelu heikossa työmarkkinatilanteessa olevan asiakasryhmän tarpeisiin (kokonaisvaltaisuus eri näkökulmat huomioiden)

Osaaja-
markkinointi

Osaajamarkkinoinnin toimenpiteet ja mahdolliset hankkeet

YHTEISET ARVOT, SKENAARIOT JA VISIO

- SEURAAVAKSI YHTEINEN TOIMINTATAPA JA TEKEMINEN

ARVOT

Vaikuttavuus käytännönläheisyys
päätoimijana aktiivinen toimijuus syrjimätön kohtelu
Tasavertaisuus kunnioitus **Oikeudenmukaisuus** valinnoissa Lappilaisuus-temä
Turvallisuus **osallisuus Avoimuus** Viisaus luovuus Kumppanuus
rohkeus **yhdenvertaisuus** tarvelähtöisyys lappilaisuus
Ketteryys Moninaisuus **vastuullisuus yhteistyö**
Suvaitsevaisuus Ekologisuus **Yhteisöllisyys** tasa-arvo tasapuolisuus
Tavoitteellisuus aitous ihmiskeskeisyys Erilaisuus voimavarana
Ennakkoluulottomuus Konkretia vuorovaikutus Terveys vuorovaikutuksellisuus
yhteisvastuu Välittäminen

VISIO 2030

Älykkäästi ja ennakkoluulottomasti
konkreettisia ratkaisuja
työn ja tekijöiden kohtaamiseen

SKENAARIOT 2030

SOSIAALINEN KÄDENJÄLKI -HANKEPERE

- ENSIMMÄISIÄ HANKKEITA JA HANKEAIHIOITA

Yhteiskunnalliset yritykset työllistävät maahanmuuttajia
-esiselvityshanke
(Lapin AMK)

Social Entrepreneurship Project (työnimi)
(Lapin YO, Lapin AMK, Lappia)
ESR+, 4g, 20.3.2023

Osaamisella työelämään – osatyökykyisten tuettu osaamisen vahvistaminen
(Lapin AMK, Lapin YO, Lappia, REDU)
ESR, 10/20-8/23

Lapin sosiaalisesti kestävä kädenjälki
(Lapin AMK)
ESR, 3, 5/22-12/23

Täsmätyökyky-yi-sistä ratkaisuja kohtaantoon
(Lapin AMK, Lapin YO, Eduro, TE-palvelut...)
ESR+, 4a, syyskuu 2023

Sosiaalisesti kestävä talous -koulutusmoduuli (5op)
(Lapin AMK)
Lapin AMK strategiarahasto
1/23-12/23

Social Economy & Proximity
(Lapin liitto, Lapin AMK...)
Horizon:
kv-haku avautuu

Yhdenvertaiset koulutuspolut
(Lappia, Redu, PPO, Lapin AMK, Rotko, TE-palvelut...)
ESR+, 4g, 20.3.2023

Hankintojen suunnittelu HANSU
(Lapin AMK, Oulun YO, Centria AMK...)
EAKR, 1.2, syyskuu 2023

Varatut hankinnat Lapin pilotti
(Työhönvalmennus -säätiöt, Lapin AMK...)
(ideavaiheessa)

Hankinnoilla ovi työelämään
(Lapin AMK, Rotko, Lappia)
ESR+, 4a, 20.3.2023

International House of Sea Lapland
(Toivola-Luotola Settlementti, Lapin AMK)
ESR+, 4a, syyskuu 2023

Uraohjauksella työelämään
(Lapin AMK, Rotko, TE-palvelut...)
ESR+, 4a, syyskuu 2023

Osaamisen päivittämisellä sujuvasti työelämään
(idea hautumassa)

Uudet ratkaisut ja innovaatiot syntyvät yhteiskehittämisessä organisaatioiden välillä

Taustalla useita hankkeita ja julkaisuja mm.

- Social entrepreneurship in Lapland
- Sosiaalitaloudesta yhteiskunnallisesti kestävä kehitys Lapin maakuntaan
- Kohti kestäviä hankintoja – Lähihankinnoilla ratkaisuja alueellisiin haasteisiin
- Sosiaalisten vaikutusten mittaaminen – Havaintoja nykytilanteesta ja

MISTÄ TÄSSÄ OLIKAAN KYSE?

- Ilmiölähtöisestä yhteiskehittämisestä
- Kestävistä ja vastuullisista ratkaisuista sekä liiketoimintamalleista
- Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämisestä
- Osaratkaisujen tuottamisesta työvoiman kohtaanto-ongelmaan

Vähän lisätietoja:

Lapin sosiaalisesti kestävä kädenjälki - Lapin AMK

Kesään mennessä vähän enemmän:

www.sosiaalinenkadenjalki.fi (sivut suunnittelussa)

